

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Urtos/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	4024200158
Dátum vydania rozhodnutia:	08.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4024200158.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Dušana Krč - Šeberu a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci odsúdeného C. E., v konaní o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 8. apríla 2025, o sťažnosti odsúdeného C. E. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. februára 2025, sp. zn. 4Ntc/30/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného C. E. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozhodol tak, že podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, zamietol návrh odsúdeného C. E., na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov a 6 (šesť) mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 25. apríla 2024, spisovej značky 4Ntc/2/2024 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2024, spisovej značky 4Urto/5/2024.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený C. E. (ďalej tiež „odsúdený“ alebo „sťažovateľ“) riadne a včas sťažnosť, ktorú bližšie neodôvodnil.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako i konanie tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienéčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienéčného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienéčného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 415 ods. 1, veta prvá, Trestného poriadku o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K jeho podmienечnému prepusteniu môže súd pristúpiť len, ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočností, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Z predloženého spisu je zrejmé, že odsúdený v prejednávanej veci vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov až 6 mesiacov, so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, uložený mu rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 4. novembra 2022, číslo 83 Hv 106/22y, uznaným na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 25. apríla 2024, spisovej značky 4Ntc/2/2024, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky 4Urto/5/2024 z 29. mája 2024.

Vo vzťahu k formálnym podmienkam podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody ohľadom uznaného trestu je nutné uviesť, že z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmienечnom prepustení (§ 66, § 67 Trestného zákona) je rozhodujúca právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia (a týmto rozhodnutím kvalifikačne použitého zákona iného štátu), ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 a v § 11 Trestného zákona (forma zavinenia a trestná sadzba trestu odňatia slobody). [Rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 13/2016].

Používajúc vyššie uvedené kritériá je potrebné trestný čin, zo spáchania ktorého bol odsúdený uznaný vinným, posúdiť ako zločin. Konanie odsúdeného bolo totiž uznaným rozhodnutím právne posúdené ako zločin znásilnenia podľa § 15, § 201 ods. 1 rakúskeho Trestného zákona, teda ako úmyselný trestný čin, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere od 5 do 10 rokov.

To potom znamená, že v prejednávanej veci sa pre naplnenie formálnych podmienok pre podmienечné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody vyžaduje výkon dvoch tretín, teda 2 rokov a 4 mesiacov. Vzhľadom na to, že v predmetnej veci, so započítaním doby zadržania, vykonanej väzby, ako aj trestu v Rakúskej republike, odsúdený vykonáva trest odňatia slobody od 1. augusta 2022, formálnu podmienku pre jeho podmienечné prepustenie splnil 1. decembra 2024.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či uňho prebehol

proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväziť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody.

Polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa odsúdený polepšil, pretože môže byť aj len prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, nie náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 37/1973).

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 5/2017).

Z ustálenej súdnej praxe teda vyplýva, že len dobré správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody samé osebe ešte nemusí byť prejavom, že sa odsúdený polepšil, pretože môže ísť len o prispôbenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody prípadne o účelové konanie motivované výlučne snahou byť podmiennečne prepustený, ktoré po odpadnutí motivácie dobrého správania nedáva záruku, že odsúdený povedie riadny život. K splneniu materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, teda dôjde až vtedy, keď vykonané dokazovanie predstavuje spoľahlivý podklad pre záver, že odsúdený sa vo výkone trestu odňatia slobody dobre správa, pretože si uvedomuje nesprávnosť svojho doterajšieho konania spočívajúceho v páchaní trestnej činnosti, je odhodlaný viacej takto nekonať, došlo uňho k zmene škodlivých návykov a nevhodných charakterových vlastností, ktoré viedli k páchaniu trestnej činnosti. Len pasívne prispôbenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody pre podmiennečné prepustenie z výkonu takéhoto trestu zjavne nestačí.

Na tomto mieste si je nutné ešte uvedomiť, že trest, z výkonu ktorého chce byť odsúdený podmiennečne prepustený, mu bol uložený právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorý nie je možné v rámci konania o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody preskúmať, meniť ani rušiť, a to ani z pohľadu, či uložený trest je primeraný, zákonný, správny, pretože by tým dochádzalo k neprípustnej zmene právoplatných rozhodnutí mimo rámca mimoriadnych opravných prostriedkov. Vyššie označený rakúsky súd, ktorý odsúdenému dotknutý trest uložil, dospel k záveru, že na jeho nápravu a ochranu spoločnosti pred páchaním trestnej činnosti z jeho strany je potrebný práve trest vo výmere 3 rokov a 6 mesiacov, pričom slovenské súdy v rámci rozhodovania o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody nie sú oprávnené tento záver preskúmať a v dôsledku toho ani uložený trest meniť.

Dobrodenie zákona v podobe možnosti podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je viazané na pomerne prísne vyššie uvedené formálne a materiálne podmienky a len v prípade spoľahlivého zistenia, preukázania ich splnenia môže (nemusí) byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, inak celý trest vykoná.

Z predloženého spisu, a to najmä odpisu registra trestov je zrejmé, že odsúdený sa v minulosti opakovane dopúšťal trestnej činnosti (má 8 záznamov), a to najmä úmyselnej majetkovej trestnej činnosti, ale aj trestnej činnosti majúcej násilný charakter s tým, že vo veci Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 2T/26/2007 bol 4. septembra 2009 podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere štyroch rokov so skúšobnou dobou na 3 roky, avšak 20. novembra 2012 mu bolo nariadené zvyšok trestu vykonať, následne mu potom boli ukladané nepodmiennečné tresty odňatia slobody, v jednom prípade aj trest povinnej práce a v ďalšom (vo veci Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 2T/92/2016) taktiež aj podmiennečný trest odňatia slobody, avšak aj v tomto prípade mu bol 28. júna 2018 nariadený výkon trestu.

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou plynie, že správanie odsúdeného bolo na požadovanej úrovni, disciplinárne odmenený, ani potrestaný nebol, je pracovne zaradený, pričom jeho pracovná morálka je na požadovanej úrovni, k trestnej činnosti má čiastočne kritický postoj (trestnú činnosť zdôvodňuje a racionalizuje), ciele programu zaobchádzania odsúdený plní, resocializačná prognóza je u odsúdeného menej priaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je stredné.

Z hodnotenia ústavu, v ktorom odsúdený vykonával trest odňatia slobody v Rakúskej republike, plynie, že odsúdený bol 2-krát disciplinárne stíhaný, a to za prechovávanie neoprávnene poskytnutých liekov a za nedodržiavanie hygienických predpisov, jeho správanie bolo vhodné a v súlade s domovým poriadkom, zároveň bol zamestnaný s uspokojivým pracovným výkonom, spáchanie trestného činu popieral, v minulosti bolo uňho zaznamenané požívanie alkoholu, marihuany a amfetamínu, dotknutý ústav hodnotil riziko spáchania ďalšieho sexuálneho deliktu odsúdeného ako priemerné, avšak riziko páchania nových všeobecne násilných trestných činov považoval za vysoké.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj keď odsúdený disponuje relatívne dobrou pracovnou morálkou (avšak pod dohľadom), jeho správanie v ústave bolo na požadovanej úrovni, voľný čas využíva zmysluplne s tým, že z hodnotenia ústavu ďalej plynie, že odsúdený stanovený cieľ programu zaobchádzania plní, jeho relatívne dobré hodnotenie správania sa v podmienkach ústavu je nutné hodnotiť len ako prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, nie však ako preukázanie polepšenia, pričom zároveň v prejednávanej veci niet spoľahlivého podkladu pre záver, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život.

Ako to už bolo vyššie uvedené odsúdený má v odpise registra trestov 8 záznamov, čo znamená, že odsúdený sa už v 8 prípadoch trestnej činnosti, a to najmä majetkového charakteru dopustil (aj keď niektoré jeho predchádzajúce odsúdenia sú zahladené, z hľadiska hodnotenia jeho osoby, sa fikcia neodsúdenia na skutočnosť, že aj v tomto prípade sa trestného činu dopustil, nevzťahuje) a naznačuje jeho ľahostajný prístup k dodržiavaniu všeobecne záväzných a všeobecne akceptovaných pravidiel správania sa. Navyše odsúdený má nekriticky alebo len čiastočne kritický postoj k jeho trestnej činnosti, v minulosti už podmiennečne prepustený bol (vo veci Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 2To/26/2007), teda už mal možnosť preukázať, že naňho nie je potrebné pôsobiť celým trestom odňatia slobody, pretože po výkone jeho časti je schopný sa polepšiť do takej miery, že v budúcnosti už trestnú činnosť páchať nebude, no túto možnosť nevyužil a následne sa opakovane trestnej činnosti dopúšťal. Odsúdený bol vo výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody opakovane, no z výkonu trestu sa nepoučil a následne opätovne trestnú činnosť páchal ďalej. V jednom prípade (vo veci Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 2T/92/2016) mu bol uložený podmiennečný trest odňatia slobody, no v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia sa neosvedčil a musel mu byť nariadený nepodmienečný výkon trestu odňatia slobody. Navyše aj v kontrolovaných podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody sa odsúdený dopustil dvoch disciplinárnych previnení, niet preto žiadnej záruky, že v prípade jeho podmiennečného prepustenia, teda bez intenzívnej kontroly jeho správania sa, akej sa mu dostáva v ústave na výkon trestu odňatia slobody, sa protiprávneho konania nebude dopúšťať. Preto niet dôvodu veriť, že práve teraz sa odsúdený polepšil a že práve teraz už skutočne ďalšiu trestnú činnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody páchať nebude.

Aj najvyšší súd preto dospel k záveru, že odsúdený materiálne podmienky podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody spočívajúce v polepšení sa a naplnení očakávania, že v budúcnosti povedie riadny život, nesplňa, a preto ho nie je možné z výkonu trestu, ktorý momentálne vykonáva, podmiennečne prepustiť.

Preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, teda sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.